

3. підтримка малих та середніх підприємств, які займаються розробкою та впровадженням цифрових технологій, шляхом надання фінансової та консультаційної підтримки,

4. Посилення кібербезпеки, оскільки війна створює нові кіберзагрози.

Список використаних джерел:

1. Бажал Ю. «Інформаційна економіка» URL: http://www.ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/123456789/2430/1/Bazhal-Informatsiyna_ekonomika.pdf
2. Бондаренко О. С. Тенденції функціонування фінансового ринку в економіці України [Електронний ресурс]. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/15_2018/3.pdf.
3. Джусов О.А. Альпаков С.С. Цифрова економіка: структурні зрушення на міжнародному ринку капіталу. 2016. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3058
4. Карлін М.І., Борисюк О. В. Управління державними фінансами: [навч. посібн.]. Луцьк: ПП Іванюк, 2013. 273 с.
5. Як цифрова економіка змінить Україну. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2018/01/16/633057>.

УДК: 336.71

Мусієнко Олена,
викладач вищої категорії,
Таращанський технічний
та економіко-правовий фаховий коледж,
м. Тараща, Україна

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Сучасна економіка не може існувати без банківської системи. Одне з її головних завдань полягає в забезпеченні руху безготівкових грошей у країні. В умовах війни робити це особливо важко, оскільки агресор руйнує об'єкти електронних комунікацій і енергетики.

Україна уже більше року воює з агресивним російським сусідом, який здійснив безпідставне злочинне вторгнення на територію нашої мирної держави. Активна боротьба триває на фінансовому фронті, і

тут важливе значення мають стабільність та прогнозованість роботи національної банківської системи.

З початком воєнних дій на території України наша банківська система зазнала значних потрясінь і функціонує в режимі стресу і невизначеності. При цьому банки продовжують свою діяльність, намагаються виконувати всі свої зобов'язання та дотримуватися нормативів. Проте очевидним є те, що в банківському секторі відбуваються певні трансформації. Банківська система вимушена оперативного підлаштовуватися до функціонування в умовах воєнного стану.

На щастя, у найвідповідальніший період фінансова та банківська системи України вистояли. Національний банк, в перші дні війни, зафіксував офіційний курс гривні, увів ряд обмежень на здійснення розрахункових операцій у іноземній валюті, підвищив облікову ставку для стримування зростання інфляції.

Правління Національного банку України, для надійності та стабільності функціонування банківської системи, 24 лютого 2022 року прийняло постанову «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» № 18, якою визначено основні правила роботи банків в умовах війни.

Згідно з даною Постановою, банки забезпечують роботу відділень у безперебійному режимі в умовах відсутності загрози життю та здоров'ю населення, але з огляду на певні обмеження, які стосуються і зняття готівки [5].

Національний банк України пом'якшив ряд нормативів роботи комерційних банків. Вчинені заходи дозволили стабілізувати роботу банків, стимулювати їх змінити власні бізнес-моделі, а також сконцентрувати наявні ресурси на користь кредитування важливих для української економіки галузей за підтримки держави. В першу чергу, безумовно, мова йде про фінансування аграріїв для успішного проведення посівної кампанії.

Уряд затвердив низку програм, спрямованих на фінансову підтримку бізнесу через банківські кредити. Офіційної статистики щодо обсягів таких кредитів немає, але державні банки підтверджують, що кредити вже видаються «значній кількості клієнтів» у сфері сільського господарства, різного роду малого та великого бізнесу [1].

Однак, попри стабілізацію роботи, все ще існує багато ризиків та проблем, з якими банкам важко впоратися в умовах війни. І вони змушені йти на радикальні кроки для того, аби пристосуватися до нових складних реалій. У тому числі змушені скорочувати кількість відділень, підвищувати вимоги до клієнтів-боржників, а також відходити від довгострокових та середньострокових стратегій на користь короткострокового планування.

З початку війни було внесено деякі зміни до Податкового кодексу та інших законодавчих актів України щодо застосування їх окремих положень на період дії воєнного стану, якими серед іншого змінено певні правила роботи банків та небанківських фінансових установ, зокрема й тих, що надають послуги з кредитування [4].

Ці зміни покликані полегшити ситуацію для українців-позичальників на час війни та на початок післявоєнного відновлення економіки, адже не всі позичальники в поточних умовах спроможні вчасно обслуговувати кредити.

Відповідні зміни передбачають і звільнення від сплати штрафів за прострочення кредитів, і можливість запровадження кредитних канікул, і заборону збільшення відсоткової ставки за користування кредитом, окрім випадків, коли про це зазначено в кредитному договорі.

А от щодо депозитів, то операції з вкладами можна проводити у відділеннях банків, що працюють. У випадку відсутності можливості особистого звернення до банку таку виплату можна провести дистанційно через інтернет-банкінг із зарахування грошей на вашу платіжну картку.

Кількість діючих банків в Україні – 67. Разом з тим 7 лютого 2023 року Національний банк України відніс банк «Форвард», що займав 0,1 % чистих активів сектору, до категорії неплатоспроможних через неприведення фінансовою установою своєї діяльності у відповідність до вимог законодавства. Тож за рік кількість банків зменшилася на чотири невеликих установи, зокрема на дві з них із державним російським капіталом – у лютому 2022 року [3].

Отже, в умовах воєнного стану шляхом злагоджених дій регулятора та банків банківська система України функціонує достатньо стабільно і забезпечує безперервну роботу фінансових установ. За період воєнного стану значних змін у структурі банківського ринку не відбулося, проте певної трансформації зазнала інфраструктура банків. Крім того, поточні тенденції банківського ринку демонструють наявність очевидних складнощів у роботі банків, що обумовлені впливом воєнного стану. Попри воєнні ризики банки мають достатньо високий рівень ліквідності, що дає змогу забезпечувати подальше безперервне здійснення безготівкових розрахунків та інших зобов'язань.

Список використаних джерел:

1. Економіка України під час війни. Аналітична записка. Центр економічної стратегії, 2022. URL: https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2022/04/UKR_ (дата звернення 14.03.2023 р.).
2. Фінансова безпека: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2021. 102 с
3. Огляд банківського сектору НБУ. *Національний банк України*, (лютий, 2023) URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2023-02.pdf?v=4
4. Податковий кодекс України: зі змінами і доповненнями від 02.06.2016 р. № 1389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1389-19#Text> (дата звернення 14.03.2023 р.).
5. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: Постанова від 24.02.2022 року N 18 із змінами і доповненнями, внесеними постановами Правління Національного банку України. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/pb22027?ed=2022_05_19 (дата звернення 14.03.2023 р.).